

Inventariserend Veldonderzoek, door middel van proefsleuven (IVO-P)

Hoogstraat 1b te Hooge Mierde,
gemeente Reusel-De Mierden

Opdrachtgever

De heer J. Loonen
Nassauplein 28
5531 HK Bladel

Projectleider
drs. E. Hoven

Status: definitief

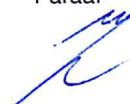
Projectnummer

Synthegra Rapport S150023

Autorisatie

drs. J.S. Krist

Paraaf

Datum

12-05-2015

Project: Inventariserend Veldonderzoek door middel van proefsleuven,
Hoogstraat 1b te Hooge Mierde

Projectnummer: S150023

COLOFON

Opdrachtgever : dhr. J. Loonen
Project : Hoogstraat 1b
Projectnummer : S150023
Titel : Inventariserend Veldonderzoek door middel van proefsleuven,
Hoogstraat 1b te Hooge Mierde
Datum : 12-05-2015
Projectleider : drs. E. Hoven (senior KNA archeoloog)
Auteurs : drs. E. Hoven (senior KNA archeoloog) en drs. H. Leuversing (senior KNA prospector)
Tekenaar : W. van der Zijpp
Autorisatie : drs. J.S. Krist (senior KNA archeoloog)
Druk : Synthebra BV, Leusden
ISSN : 1874-9771

Synthebra bv

Synthebra bv, Olmenlaan 6a, NL-3833 AV Leusden
Telefoon +31 (0)88 81 81 981. , Internet: www.synthebra.nl

© Synthebra BV, 2015

INHOUD

ADMINISTRATIEVE GEGEVENS	4
SAMENVATTING	5
1 INLEIDING	6
1.1 Ligging en huidige situatie plangebied	6
1.2 Onderzoekskader	7
1.3 Onderzoekdoel en vraagstellingen	7
1.4 Onderzoeksmethodiek	12
2 VOORONDERZOEK	13
3 RESULTATEN VAN HET ONDERZOEK	14
4 CONCLUSIES EN BEANTWOORDING VAN DE ONDERZOEKSVRAGEN	16
4.1 Beantwoording van de onderzoeksvragen	16
4.2 Conclusies	16
5. ARCHEOLOGISCHE WAARDERING EN SELECTIEADVIES	17
5.1 Waardering volgens specificatie VS 06	17
5.2 Selectieadvies volgens specificatie VS 07	19
LITERATUUR EN KAARTEN	20

Bijlagen:

Bijlage 1: Overzicht van relevante geologische en archeologische tijdvakken

Bijlage 2: Puttenkaart

Bijlage 3: Allesporenkaart

Bijlage 4: Profieltekeningen

Afbeelding voorblad: sfeerfoto van de werkzaamheden (foto: Synthebra BV)

Administratieve gegevens

Toponiem	: Hoogstraat 1 b
Plaats	: Hooge Mierde
Gemeente	: Reusel-De Mierden
Provincie	: Noord-Brabant
Projectnummer	: S150023
Bevoegde overheid	: Gemeente Reusel-De Mierden, dhr. H. Wouters
Deskundige namens de bevoegde overheid	: Drs. R. Berkvens, Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant
Opdrachtgever	: dhr. J. Loonen
Uitvoerende instantie	: Synthegra BV
Datum uitvoering veldwerk	: 21 april 2015
Uitvoerders veldwerk	: drs. E. Hoven (senior KNA archeoloog), dhr. P. v. Luijtelaar (senior veldtechnicus)
Onderzoeksmelding (ARCHIS)	: 66.281
Datum onderzoeksmelding	: 16-04-2015
Onderzoeksnummer (ARCHIS)	: 53.319
Kaartblad	: 50H
Periode	: alle perioden
Oppervlakte	: 1500 m ²
Grondgebruik	: tuin
Depot	: Documentatie en vondsten zullen worden aangeleverd aan het Archeologische depot van de Provincie Noord-Brabant

De onderzoeklocatie heeft de volgende centrumcoördinaten:

X: 136.749   Y: 377.357

Samenvatting

De aanleiding voor het hier gerapporteerde onderzoek is de voorgenomen de sloop van een bestaande schuur en de nieuwbouw van een woning. Het plangebied heeft een oppervlakte van circa 1500 m² en ligt aan de Hoogstraat 1 b te Hooge Mierde. De diepte van de verstoring ten behoeve van de nieuwbouw reikt overal tot in de C-horizont. Het hiermee gepaard gaande grondverzet vormt een bedreiging voor de in de ondergrond eventuele aanwezige archeologische waarden. Daarom dient voorafgaand aan deze werkzaamheden archeologisch onderzoek te worden uitgevoerd in het kader van het traject van Archeologische Monumenten Zorg (AMZ).

De bevoegde overheid stemt in met het advies van consultancy om nader onderzoek uit te voeren in het plangebied in de vorm van een karterend en waarderend archeologisch proefsleuvenonderzoek (conform protocol Proefsleuven KNA 3.3).

Doelstelling

Doel van het proefsleuvenonderzoek is het toetsen van de gespecificeerde archeologische verwachting voor het plangebied. Daarbij dient de aan- of afwezigheid van archeologische waarden vastgesteld te worden. Indien delen van een vindplaats worden aangetroffen dient de inhoudelijke en fysieke kwaliteit (aard, datering, karakter, omvang, gaafheid, conservering) van de vindplaats bepaald te worden. Gegevens moeten worden verzameld met betrekking tot:

- de archeologische relevante kenmerken en kwaliteiten van landschap en bodem van het onderzoeksgebied.
- de fysieke kwaliteit van vindplaatsen en hun landschappelijke context.
- de inhoudelijke kwaliteit van vindplaatsen.

Gevolgd onderzoeksmethode

Het proefsleuvenonderzoek bestond uit de aanleg van twee proefsleuven (werkputten 1 en 2) plus het verwijderen van de ondergrondse funderingen van de schuur. Er is een vlak tot in de top van de C-horizont gegraven. Ten behoeve van het fysisch-geografisch onderzoek is per werkput een kolom van 1 m breed gedocumenteerd. Het onderzoek is uitgevoerd volgens de uitgangspunten en randvoorwaarden zoals vastgelegd in het Programma van Eisen (PvE), dat is opgesteld door drs. H. Kremer.¹ Tijdens het veldonderzoek was er geen reden om van het PvE af te wijken.

Resultaten

Tijdens het proefsleuvenonderzoek is gebleken dat er geen archeologisch relevante sporen aanwezig zijn. In beide werkputten is een recent ophogingspakket met daarin resten van landbouwplastic en recente verstoringen tot in de C-horizont vastgesteld.

Er wordt geadviseerd geen vervolgonderzoek uit te voeren en het plangebied vrij te geven.

---

¹ Kremer, 2015.

1 Inleiding

1.1 Ligging en huidige situatie plangebied

Het plangebied ligt aan de Hoogstraat 1 b te Hooge Mierde . Het terrein is in gebruik als tuin. Het maaiveld ligt op ongeveer 31,00 m + NAP.

Afbeelding 1.1: Het plangebied Hoogstraat 1 te Hooge Mierde op de Topografische Kaart van Nederland 1:25.000 aangegeven met het rode kader.²

² Stiekema 2014.

1.2 Onderzoekskader

In opdracht van de heer J. Loonen heeft Synthegra BV een Inventariserend onderzoek door middel van proefsleuven uitgevoerd op de locatie Hoogstraat 1b te Hooge Mierde. De aanleiding voor het hier gerapporteerde onderzoek is de voorgenomen sloop van de funderingen van een schuur en de bouw van een nieuwe woning. Het plangebied heeft een oppervlakte van circa 1.500 m² en ligt aan de Hoogstraat 1 b te Hooge Mierde. De diepte van de verstoring ten behoeve van de nieuwbouw reikt overal tot in de C-horizont. Het hiermee gepaard gaande grondverzet vormt een bedreiging voor de in de ondergrond eventuele aanwezige archeologische waarden. Daarom dient voorafgaand aan deze werkzaamheden archeologisch onderzoek te worden uitgevoerd in het kader van het traject van Archeologische Monumenten Zorg (AMZ).

De bevoegde overheid stemt in met het advies van Econsultancy om nader onderzoek uit te voeren in het plangebied in de vorm van een karterend en waarderend archeologisch proefsleuvenonderzoek (conform protocol Proefsleuven KNA 3.3).

Het onderzoek is uitgevoerd conform de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie versie 3.3.³ Het veldwerk is uitgevoerd op 21 april 2015. De leiding lag in handen van drs. E. Hoven.

De uitgangspunten en randvoorwaarden voor dit onderzoek zijn vastgelegd in het Programma van Eisen (PvE) dat is opgesteld door drs. H. Kremer.⁴ Dit PvE is namens de gemeente Reusel-De Mierden getoetst en goedgekeurd door drs. R. Berkvens.

De bevoegde overheid, de gemeente Reusel-De Mierden, zal de resultaten van het onderzoek toetsen en een selectiebesluit nemen.

1.3 Onderzoekdoel en vraagstellingen

Doel van het proefsleuvenonderzoek is het toetsen van de gespecificeerde archeologische verwachting voor het plangebied. Daarbij dient de aan- of afwezigheid van archeologische waarden vastgesteld te worden. Indien delen van een vindplaats worden aangetroffen dient de inhoudelijke en fysieke kwaliteit (aard, datering, karakter, omvang, gaafheid, conservering) van de vindplaats bepaald te worden. Gegevens moeten worden verzameld met betrekking tot:

- de archeologische relevante kenmerken en kwaliteiten van landschap en bodem van het onderzoeksgebied.
- de fysieke kwaliteit van vindplaatsen en hun landschappelijke context.
- de inhoudelijke kwaliteit van vindplaatsen.

Het onderzoek kan mogelijk een bijdrage leveren aan vragen gesteld in de NOaA, met name in hoofdstuk 22 "De middeleeuwen en vroegmoderne tijd in Zuid-Nederland", eventueel hoofdstuk 11: "De vroege prehistorie", hoofdstuk 17 "De late prehistorie in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland en het rivierengebied" en hoofdstuk 18

---

³ SIKB, 2013.

⁴ Kremer, 2015.

"De Romeinse tijd in het Midden-Nederlandse rivierengebied en het Zuid-Nederlands dekzand- en lössgebied". Ook dient gekeken te worden naar de onderzoeksagenda van de gemeente Reusel-De Mierden.⁵

Onderzoeksvragen:

Wat is de fysiek-landschappelijke ligging van de site (geologie, bodemkunde, geomorfologie, afstand tot water, reliëf)?

Zijn archeologische grondsporen en/of vondsten aanwezig?

Wat is de aard van de aangetroffen archeologische resten?

Welke vondstcategorieën zijn aangetroffen?

Vormen de aangetroffen grondsporen structuren? Zo ja, wat is de aard van de structuren?

Is het mogelijk de functie van de vindplaats aan te geven; grafveld, nederzetting, special activity area, off-site?

Ligt het vondstmateriaal *in situ* of is het (deels) secundair gedeponeerd?

Wat is de diepteligging ten opzichte van het maaiveld?

Wat is de omvang van de vindplaats?

Is het mogelijk de horizontale en verticale begrenzingen aan te geven van de verspreiding van de (te verwachten) vondsten en grondsporen? Zo ja, waar liggen deze?

Wat is de datering van de aangetroffen resten?

Wat is de datering van de aangetroffen resten?

Is sprake van één of meerdere bewonings-/gebruiksperioden? Licht dit toe.

Is sprake van een duidelijke stratigrafie? Licht dit toe.

Wat is de relatie tussen de vindplaats en directe omgeving?

Zijn er aanwijzingen waarom men deze locatie heeft uitgekozen voor de ter plekke aangetroffen functie(s)? Zo ja, licht dit toe.

Wat is de relatie tussen landschappelijke context en gaafheid? Zijn er bijvoorbeeld aanwijzingen voor erosie?

Kan een (betrouwbare) landschapsreconstructie worden gemaakt? Zo ja, welke?

Wat is de gaafheid en conserveringstoestand?

Wat is de gaafheid en herkenbaarheid van de verschillende grondspoortypen? Geef zo mogelijk een verklaring.

Wat is de conserveringstoestand van zowel anorganisch als organisch vondstmateriaal, inclusief paleo-ecologische resten? Geef zo mogelijk een verklaring. Wat is de informatie waarde van paleo-ecologische resten?

Welke post-depositionele processen hebben plaatsgevonden en wat is het effect daarvan? Wat is de invloed van het gevormde esdek op de archeologische niveaus? Dekt het plaggendek alle sporen af of zijn er ook sporen gegraven vanuit of door het plaggendek?

---

⁵ Berkvens, R., 2011.

Wat is de kwaliteit van de vindplaats?

Wat is de fysieke kwaliteit (gaafheid en conservering) van de vindplaats? Licht dit toe.

Indien verstoringen zijn aangetroffen, wat is de omvang van deze verstoringen? Licht dit toe.

Wat is de inhoudelijke kwaliteit (zeldzaamheid, informatiewaarde en ensemblewaarde) van de vindplaats?
Licht dit toe.

Is er sprake van behoudenswaardige archeologische waarden? Zo ja, onderbouwing volgens de KNA (bijlage IV en de KNA-scoretabel)

Ten aanzien van welke thema's uit de NOaA kan de vindplaats informatie opleveren? Licht dit toe.

Indien het onderzoek geen archeologische fenomenen oplevert of categoriaal beperkte (bijvoorbeeld alleen losse vondsten), welke verklaring is hiervoor dan te geven? Is (bijvoorbeeld) sprake van:

verstoring van antropogene aard

erosie

aantoonbare afwezigheid van bewoning en/of actief landgebruik

beperking van de archeologische waarnemings-mogelijkheden door werk of weeromstandigheden

beperking van de archeologische waarnemings-mogelijkheden door bodemprocessen

een combinatie hiervan?

Zijn beschermingsmaatregelen mogelijk?

Wat kan de invloed zijn van de geplande bouw- c.q. funderingswijze en eventuele fysieke beschermingsmaatregelen (bijvoorbeeld ophoging) op de archeologische resten?.

Welke aanbevelingen zijn te geven m.b.t. tot vervolgonderzoek?

Wat zijn volgens de systematiek van het IKAW de trefkansen voor de nog niet onderzochte delen van het terrein?

Welke opgravingstrategie zou bij vervolgonderzoek toegepast moeten worden?

Onderzoeksvragen opgraving (specifiek), naar gelang aan te treffen resten:

Indien resten uit het laat paleolithicum of mesolithicum worden aangetroffen, dan gelden de volgende vragen:

- Uit welke periode dateren de resten op basis van typonchronologisch onderzoek naar vuurstenen werktuigen en 14C-dateringen?

- Is hier sprake van meer langdurige bewoning in verschillende fasen of gaat het om kortstondig gebruikte sites/ kampementen?

- Zijn er bepaalde activiteiten uitgeoefend? Zo ja, welke en wat zijn hiervoor de aanwijzingen?

- Welke informatie levert het onderzoek naar de herkomst van grondstoffen?

Indien resten uit het neolithicum worden aangetroffen, dan gelden de volgende vragen:

- Uit welke fase dateren de resten op basis van aardewerkstudie en 14C-dateringen?

- Zijn resten uit het midden neolithicum aanwezig? Kunnen deze in verband worden gebracht met de Vlaardingen-cultuur en/ of de Stein-groep? Wat zijn hiervoor de kenmerken van het vondstmateriaal (met name van het aardewerk en het vuursteen)?

- Zijn resten uit het laat neolithicum aanwezig? Zo ja, uit welke fase? Welk bekeraardewerk is aanwezig?
- Zijn de grondsporen aan een structuur (structuren)/ gebouwplattegronden toe te wijzen? Zo ja, tot welke?
- Zijn resten van graven aanwezig? Zo ja, welke informatie leveren deze?

Indien resten uit de bronstijd en/ of ijzertijd worden aangetroffen, dan gelden de volgende vragen:

- Uit welke fase dateren de resten op basis van aardewerkstudie en 14C-dateringen?
- Zijn de grondsporen onderdeel van de kern van een nederzetting of de rand ervan of betreft het een off-site fenomeen.
- Zijn de grondsporen aan een structuur (structuren)/ gebouwplattegronden toe te wijzen? Zo ja, tot welke? Zijn de grondsporen afkomstig van een woonstalhuis, een spieker/ een bijgebouw? Indien er huis- of gebouwplattegronden onderscheiden kunnen worden, tot welk(e) type(s) behoren deze? Worden er bouwoffers aangetroffen?
- Worden er begravingen/ crematies/ los menselijk botmateriaal aangetroffen? Wat zeggen deze over het begrafenisritueel/ de omgang met de doden?
- Zijn er eergetouwkraassen aanwezig en zo ja, uit welke periode(s)? Zijn er aanwijzingen voor bemesting? Zijn er sporen die verband houden met veeteelt (veekraal, omheiningen etc.).

Indien nederzettingsresten uit de Romeinse tijd worden aangetroffen, dan gelden de volgende vragen:

- Wanneer vangt de bewoning aan; begint deze reeds in de ijzertijd? Zo ja, wanneer exact?
- Zijn de grondsporen aan een structuur (structuren)/ gebouwplattegronden toe te wijzen? Zo ja, tot welke? Zijn de grondsporen afkomstig van een woonstalhuis, een spieker/ een bijgebouw? Indien er huis- of gebouwplattegronden onderscheiden kunnen worden, tot welk(e) type(s) behoren deze? Is er sprake van houtbouw en/ of gedeeltelijke steenbouw?
- Is er een militaire component aanwezig in het vondstmateriaal? Of is de materiële cultuur slechts een weerslag van de verregaande acculturatie/ Romanisatie die in de loop van de 1e eeuw na Chr. of 2e eeuw optrad in een inheemse nederzetting?
- Zijn sporen van ambachtelijke activiteiten aanwezig? Zo ja, welke?
- Wat is de aard van de sporen en structuren uit de Romeinse tijd; houden deze verband met een reguliere agrarische nederzetting met handelscontacten of is sprake van iets bijzonders?
- Welke bijdragen en nieuwe inzichten leveren de specialistische onderzoeken van de verschillende materiaalcategorieën t.a.v. de bestaande kennis over de bewoning en economische activiteiten (het gebruik van het landschap en de natuurlijke vegetatie, het uiterlijk van huizen, erven en nederzettingen, het gebruik en herkomst van bouwmaterialen, de bestaansconomie en de culturele achtergronden van de bewoners/ beïnvloeding door Romeinse cultuur) in de regio in deze perioden?

Indien een grafveld(en) uit de bronstijd, ijzertijd en- of Romeinse tijd wordt (worden) aangetroffen, dan gelden de volgende vragen:

- Is er sprake van crematiegraven? Zo ja, van welk type? Zijn de verbrande menselijke resten in een urn of andersoortige aardewerkvorm verpakt of betreft het losse crematies (verpakt in een vergankelijke doek) in een kuil? Zijn de crematieresten met houtskool van de brandstapel in een nabijegelegen of een eronder

gelegen kuil terechtkomen of is het verbrande botmateriaal van de brandstapel elders verzameld en kwam een selectie ervan in de urn of grafkuil terecht?

- Zijn inhumatiegraven aanwezig? Zo ja, van welk type en welke informatie verschaffen deze? Is een lijksilhouet zichtbaar? Zijn tandkapsels nog aanwezig?
- Zijn de graven omgeven door een kleine kringgreppel of door een vierkante greppel? Aan welke zijde bevindt zich de opening? Zijn andere resten van grafmarkeringen aanwezig?
- Wat was het geslacht, de leeftijd en welke zijn de bijzonderheden van de onderzochte doden?
- Zijn aan de doden voorwerpen meegegeven voor het hiernamaals (bijgiften)? Zijn kledingspelden, andere sieraden, dierenbotten, aardewerk en andere zaken meeverbrand op de brandstapel? Wat is de grafinventaris?
- Wat is de datering van de graven op basis van het aardewerk, metaalvondsten en eventuele 14C-monsters?
- Welke informatie levert onderzoek naar het houtskool op (het gebruikte hout voor de brandstapel of meeverbrande houten voorwerpen)?
- Komen ook inhumatiegraven voor?
- Zijn kuilen met aardewerkscherven, dierenbotten en plantenresten aanwezig? Welke informatie verschaffen deze over de funeraire activiteiten, zoals dodenmaaltijden/ herdenkingen van de sterfdag?
- Worden greppels aangetroffen, ter afscheiding van openbare ruimte en het gebied van de doden?

Indien nederzettingsresten uit de middeleeuwen worden aangetroffen, dan gelden de volgende vragen:

- Wanneer exact vangt de middeleeuwse bewoning aan? Uit welke fase dateren de resten op basis van aardewerkstudie en 14C-dateringen?
- Zijn de grondsporen aan een structuur (structuren)/ gebouwplattegronden toe te wijzen? Zo ja, tot welke? Zijn de grondsporen afkomstig van een woonstalhuis, een spieker/ een bijgebouw? Indien er huis- of gebouwplattegronden onderscheiden kunnen worden: tot welk(e) type(s) behoren deze?
- Hoe verhoudt de vindplaats zich tot andere in de directe omgeving?

Indien resten van landgebruik en –inrichting uit de middeleeuwen worden aangetroffen, dan gelden de volgende vragen:

- Zijn sporen van akkers (akkerlagen en ploegsporen) aanwezig?
- Is het perceleringssysteem afwijkend van het huidige?
- Zijn sporen van oogstopslagplaatsen (hooibergen/ kringgreppels en resten van bijgebouwen aanwezig?

Indien resten uit de nieuwe tijd worden aangetroffen, dan gelden de volgende vragen:

- Welk nieuw inzicht verschaffen de sporen en vondsten t.o.v. de reeds bekende gegevens uit historische bronnen en oude kaarten?

1.4 Onderzoeksmethodiek

Het onderzoek is uitgevoerd volgens de uitgangspunten en randvoorwaarden zoals vastgelegd in het Programma van Eisen (PvE) dat is opgesteld door drs. H. Kremer.⁶ Tijdens het veldonderzoek is van het PvE niet afgeweken. Er zijn twee werkputten van 4 x 20 m onderzocht. Daarnaast is de sloop van de funderingen begeleid.

Er is een vlak tot in de C-horizont aangelegd. Ten behoeve van het fysisch-geografisch onderzoek is per werkput één kolom van 1 m breed gedocumenteerd.

Per haal van de graafmachine is met behulp van de metaaldetector door een metaaldetectorspecialist het blootgelegde vlak afgezocht. Behalve het vlak is ook de stort met behulp van de metaaldetector onderzocht. Na iedere haal van de graafmachine is het vlak op vondsten en grondsporen gecontroleerd.

Het vlak is digitaal getekend en gefotografeerd. De kolommen zijn gefotografeerd en waar mogelijk op schaal 1:20 getekend. Er zijn foto's van de locaties met landbouwplastic genomen.

Het gebruikte meetsysteem is in het Rijksdriehoekstelsel vastgelegd met behulp van GPS ("Rover") met een nauwkeurigheid van 0.50 cm.

---

⁶ Kremer 2015

2 Vooronderzoek

In een eerder stadium is voor het plangebied een bureauonderzoek uitgevoerd.⁷ Volgens de geomorfologische kaart van Nederland ligt het plangebied op een noord-zuid georiënteerde, hooggelegen zone met enkele dekzandruggen op ongeveer een kilometer ten westen van het beekdal van de Reusel. Het plangebied zelf is gekarteerd als bebouwd gebied. Op basis van de direct aangrenzende gekarteerde gebieden ligt in het plangebied vermoedelijk op terrasafzettingsswelingen. Doordat het plangebied zich binnen de bebouwde kom van Hooge Mierde bevindt, is de bodemopbouw niet gekarteerd. Op basis van de karteringen in de directe omgeving bevindt zich in het plangebied vermoedelijk een hoge zwarte enkeerdgrond. Een hoge zwarte enkeerdgrond duidt vaak op de aanwezigheid van een eerddek, waarbij de humeuze toplaag (A-horizont) meer dan 50 cm is. Volgens de kaart van het fysisch landschap (onderdeel gemeentelijke erfgoedkaart) ligt het plangebied binnen een gebied bestaande uit lage zandgronden, op de Gordel van Sterksel.

Op basis van het beschikbare historische kaartmateriaal is te zien dat sinds het begin van de 19^e eeuw de omgeving van het plangebied weinig is veranderd. Op de kadastrale kaart uit begin 19^e eeuw staat de huidige Hoogstraat, weliswaar toentertijd nog onverhard, al aangegeven. Langs de Hoogstraat was toen al lintbebouwing aanwezig, bestaande uit diverse agrarische bedrijven. Het plangebied behoorde tot het open akkercomplex ten zuidwesten van de historische kern van Hooge Mierde. In de loop van de afgelopen 200 jaar zijn de erven ten zuiden van de Hoogstraat groter geworden en daarbij in zuidelijke richting uitgebreid. Ook het plangebied is daarbij als (deels bebouwd) erf in gebruik genomen. De Hoogstraat is in de eerste helft van de 20ste eeuw verhard.

Op de archeologische beleidskaart van de gemeente Reusel-De Mierden ligt het plangebied in een zone met een hoge archeologische verwachting. Binnen het plangebied liggen geen archeologische monumenten of vindplaatsen. Wel zijn in de omgeving vindplaatsen bekend. Zo is op circa 250 m ten noorden van het plangebied tussen 2004 en 2008 een archeologisch booronderzoek, proefsleuvenonderzoek en opgraving uitgevoerd. Bij de opgraving zijn de resten van een 18^e-eeuwse schuurkerk, een 16-17^e-eeuwse boerenerf met greppels, bijgebouwen en vier waterputten aangetroffen. Verderop zijn ook sporen van bewoning en begraving aangetroffen die dateren uit de vroege en late prehistorie en middeleeuwen.

De kans op het voorkomen van archeologische waarden is landschappelijk gezien middelhoog voor resten uit alle perioden. Vanwege de ligging achter de oude lintbebouwing langs de Hoogstraat is de verwachting voor resten van een boerenerf uit de nieuwe tijd en/of middeleeuwen hoog. Hierbij moet met name gedacht worden aan resten van schuren, stallen en waterputten. De archeologische resten worden verwacht onder het esdek en in de top van de oorspronkelijke C-horizont. Archeologische resten uit de nieuwe tijd kunnen ook in het esdek tot aan het maaiveld worden aangetroffen.

---

⁷ Stiekema 2014. Deze paragraaf is ontleend aan het PvE van H. Kremer 2015.

3 Resultaten van het onderzoek

In werkput 1 ligt het vlak ca 1,40 m – MV in de C-horizont. Het vlak ligt in het oosten op 29,69 m +NAP en in het westen op 29,96 m + NAP. Er zijn geen sporen en vondsten aangetroffen. Direct op de C-horizont bestaande uit Brabantse Leem en dekzand bevindt zich een 60 cm dik ophogingspakket bestaande uit donkerbruin siltig zand met daarin stukken landbouwplastic. Dit landbouwplastic is op verschillende locaties en dieptes binnen het ophogingspakket aangetroffen.

Ook in werkput 2 ligt het vlak in de C-horizont (geel-oranje dekzand). In het noorden ligt het vlak dieper in verband met de aangetroffen verstoring: hier ligt de insteek van de fundering van de schuur. Richting het zuiden ligt het vlak hoger omdat de verstoringen niet zo diep reiken. Het vlak ligt in het noorden op 29,75 m +NAP en in het zuiden op 30,14 m +NAP. In het centrum van de werkput ligt een recente verstoring met daarin stukken van landbouwplastic. In het zuiden van de put zijn rechthoekige resten van moestuinbedden aangetroffen. Ook hier lag plastic. Net als in werkput 1 is een met landbouwplastic doorzet ophogingspakket aangetroffen. De dikte is 0,7 m. In het profiel valt op dat de C-horizont horizontaal afgetopt is.

Het terrein is voor de bouw van de schuur in de jaren 60 van de 20^e eeuw waarschijnlijk afgegraven en geëgaliseerd.

Er zijn nergens archeologisch relevante sporen of vondsten aangetroffen.

Afbeelding 3.1: werkput 2, vlak 1 vanuit het zuiden opgenomen. (foto Synthegra).

Afbeelding 3.2: werkput 2, kolom 2.1 vanuit het westen opgenomen. (foto Synthebra).

4 Conclusies en beantwoording van de onderzoeksvragen

4.1 Beantwoording van de onderzoeksvragen

Gezien het feit dat er geen vindplaats is aangetroffen en de recente dateringen van de ophogingslaag en de verstoringen worden alleen de vragen die van toepassing zijn beantwoord:

2) Zijn archeologische grondsporen en/of vondsten aanwezig?

Nee, er zijn geen archeologische grondsporen of vondsten aanwezig.

19) Indien verstoringen zijn aangetroffen, wat is de omvang van deze verstoringen? Licht dit toe.

In beide werkputten zijn grote verstoringen aangetroffen. In deze verstoringen die met het egaliseren van het terrein te maken hebben bevindt zich landbouwplastic. Het terrein is voor de aanleg van de schuur in de jaren 60 van de 20^e eeuw geëgaliseerd en opgehoogd.

21) Is er sprake van behoudenswaardige archeologische waarden? Zo ja, onderbouwing volgens de KNA (bijlage IV en de KNA-scoretabel)

Nee, er is geen sprake van behoudenswaardige archeologische waarden. Zie hoofdstuk 5.

23) Indien het onderzoek geen archeologische fenomenen oplevert of categoriaal beperkte (bijvoorbeeld alleen losse vondsten), welke verklaring is hiervoor dan te geven? Is (bijvoorbeeld) sprake van:

- a. verstoring van antropogene aard
- b. erosie
- c. aantoonbare afwezigheid van bewoning en/of actief landgebruik
- d. beperking van de archeologische waarnemings-mogelijkheden door werk of weeromstandigheden
- e. beperking van de archeologische waarnemings-mogelijkheden door bodemprocessen
- f. een combinatie hiervan?

Het plangebied is sterk verstoord. De C-horizont is horizontaal afgetopt en met een moderne, plastichoudende laag opgevuld. In werkput 2 zijn grote, diepe recente verstoringen vastgesteld.

4.2 Conclusies

Tijdens het veldwerk zijn geen archeologische sporen aangetroffen. Het plangebied is verstoord.

5. Archeologische waardering en selectieadvies

5.1 Waardering volgens specificatie VS 06

Inleiding

Om tot een afgewogen oordeel te komen over de archeologische waarde van een archeologisch interessante locatie dient volgens de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie een vastomlijnde procedure te worden gevolgd.⁸ Eerst dient een standaard scoringstabel ingevuld te worden. Aan de hand van een aantal parameters, te weten belevingsaspecten, fysieke criteria en inhoudelijke criteria, wordt de score bepaald.

Bij een bovengemiddelde score voor fysieke kwaliteit (vijf of zes punten) is een vindplaats in principe behoudenswaardig. Bij een middelmatige tot lage score (vier punten of minder) voor de belevingswaarde en fysieke kwaliteit, wordt naar de inhoudelijke kwaliteitscriteria gekeken om te bekijken of de vastgestelde vindplaats behoudenswaardig is. Indien te verwachten is dat op één van deze criteria hoog wordt gescoord, worden de archeologische vindplaatsen behoudenswaardig geacht.

Vindplaatsen die op grond van hun fysieke kwaliteit als in principe behoudenswaardig zijn aangemerkt, worden vervolgens gewaardeerd op hun inhoudelijke kwaliteit. Eerst vindt een afweging plaats op de eerste drie inhoudelijke kwaliteitscriteria; zeldzaamheid, informatiewaarde en ensemblewaarde. Bij een bovengemiddelde score van zeven punten of meer wordt de vindplaats als behoudenswaardig aangemerkt. Bij een lagere inhoudelijke waardering (minder dan zeven punten) wordt nagegaan of het criterium representativiteit van toepassing is. Zo ja, dan wordt een voorstel gedaan voor een als behoudenswaardig aan te merken steekproef per categorie. De overige vindplaatsen zijn niet behoudenswaardig.

Om tot een afweging te kunnen komen, wordt daarbij een intervallschaal gehanteerd, waarbij meetwaarden (scores 1, 2 of 3) worden toegekend aan de scores 'laag', 'midden' en 'hoog'. De wijze waarop deze waardering tot stand is gekomen is terug te vinden op de website van de SIKB (www.SIKB.nl).

Voor het plangebied, zijn de factoren als volgt ingevuld (tabel 5.1):

Beleving

Bij beleving gaat het om zichtbare monumenten waarbij de criteria schoonheid en herinnering worden gebruikt. Aangezien er geen zichtbare monumenten zijn aangetroffen, zijn deze criteria hier niet van toepassing.

Fysieke kwaliteit

De fysieke kwaliteit wordt bepaald door de mate waarin archeologische overblijfselen nog intact en in hun oorspronkelijke positie aanwezig zijn. Binnen deze waarde wordt onderscheid gemaakt tussen de criteria gaafheid en conservering.

Niet van toepassing omdat er geen vindplaats is aangetroffen.

---

⁸ SIKB 2013.

Inhoudelijke kwaliteit

Binnen de inhoudelijke kwaliteit staan vier criteria centraal: zeldzaamheid, informatiewaarde, ensemblewaarde en representativiteit.

Niet van toepassing omdat er geen vindplaats is aangetroffen.

Op grond van het waarderingscriteria is af te leiden dat de onderzoekslocatie niet behoudenswaardig is.

Waarden	Criteria	Scores		
		Hoog	Midden	Laag
Beleving	Schoonheid	Wordt niet gescoord		
	Herinneringswaarde	Wordt niet gescoord		
Fysieke kwaliteit	Gaafheid			1
	Conservering			1
Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid			1
	Informatiewaarde			1
	Ensemblewaarde			1
	Representativiteit			1

Tabel 5.1: Scoretabel voor de waardering van de vindplaats.

5.2 Selectieadvies volgens specificatie VS 07

Binnen de grenzen van het plangebied zijn geen behoudenswaardige archeologische resten aangetroffen. Om die reden wordt aanbevolen geen vervolgonderzoek te laten uitvoeren bij bodemverstorende activiteiten en het plangebied vrij te geven. Het definitieve selectiebesluit zal worden genomen door de bevoegde overheid, de gemeente Reusel-De Mierden.

Bovenstaand advies vormt een zogenaamd selectieadvies. Met nadruk willen wij de opdrachtgever erop wijzen dat dit selectieadvies nog niet betekent dat er al bodemverstorende activiteiten of daarop voorbereidende activiteiten kunnen worden ondernomen. De resultaten van dit onderzoek zullen worden getoetst door de bevoegde overheid (gemeente Reusel-De Mierden), dat op basis van het uitgebrachte advies een selectiebesluit zal nemen. Geadviseerd wordt daarom om contact op te nemen met de gemeente Reusel-De Mierden.

Er is getracht een zo gefundeerd mogelijk advies te geven op grond van de gebruikte onderzoeksmethoden. De aanwezigheid van archeologische sporen of resten in het plangebied kan nooit volledig worden uitgesloten. Synthegra wil de opdrachtgever er daarom op wijzen dat men bij bodemverstorende activiteiten alert dient te zijn op de aanwezigheid van archeologische waarden. Mochten er tijdens de geplande werkzaamheden toch archeologische waarden worden aangetroffen, dan geldt conform artikel 53 van de Monumentenwet 1988 een meldingsplicht bij de bevoegde overheid, de gemeente Reusel-De Mierden.

Literatuur en kaarten

Literatuur

Berkvens, R., 2011: *Samenvatting van de NOaA. Eerste opzet voor een onderzoeksagenda voor de Kempen*, Eindhoven.

Kremer, H., 2015: *Programma van Eisen Inventariserend proefsleuvenonderzoek (IVO-P) Hoogstraat 1 b te Hooge Mierde, gemeente Reusel-De Mierden, Synthegra rapport 1500023*, Leusden.

Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer, 2013: *Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie, versie 3.3*. SIKB, Gouda.

Stiekema, M., 2014: *Archeologisch bureauonderzoek Hoogstraat 1 te Hooge Mierde in de gemeente Reusel-De Mierden*, Doetinchem.

Kaarten

ANWB, 2007: *Topografische kaart van Gelderland schaal 1:25.000*. Den Haag.

Bijlagen:

Bijlage 1: Overzicht van relevante geologische en archeologische tijdvakken

Overzicht geologische en archeologische tijdvakken

Ouderdom in jaren	Chronostratigrafie				MIS	Lithostratigrafie					
	Holoceen				1	Formaties: Naaldwijk (marien), Nieuwkoop (veen), Echteld (fluviaal)					
11.755	Kwartair	Laat	Laat	Weichselien (ijstijd)	Laat-Weichselien (Laat-Glaciaal)	Late Dryas (koud)	2	Formatie van Kreftenheye	Formatie van Boxtel		
12.745						Allerød (warm)					
13.675						Vroege Dryas (koud)					
14.025						Bølling (warm)					
15.700						Laat-Pleniglaciaal					
29.000		Midden-Weichselien (Pleniglaciaal)	Midden-Pleniglaciaal	3							
50.000			Vroeg-Pleniglaciaal	4							
75.000			Vroeg-Weichselien (Vroeg-Glaciaal)	5a							
		5b									
		5c									
	5d										
115.000	Pleistocene	Laat	Weichselien (ijstijd)	Vroeg-Weichselien (Vroeg-Glaciaal)	5e	Eemien (warme periode)	Eem Formatie				
130.000						Saalien (ijstijd)	6	Formatie van Drente			
370.000								Holsteinien (warme periode)	Formatie van Urk		
410.000										Elsterien (ijstijd)	Formatie van Peelo
475.000											
850.000	Vroeg	Vroeg	Pre-Cromerien	Formatie van Sterksel							
2.600.000											

Cal. jaren v/n Chr.	¹⁴ C jaren	Chronostratigrafie		Pollen zones	Vegetatie	Archeologische perioden	
1950	0	Laat	Subatlanticum koeler vochtiger	Vb2	Loofbos eik en hazelaar overheersen haagbeuk veel cultuurplanten rogge, boekweit, korenbloem	Nieuwe tijd	
-1500	Vb1			Middeleeuwen			
-450	Va			Romeinse tijd			
0		Holoceen	Subboreaal koeler droger	IVb	Loofbos eik en hazelaar overheersen beuk > 1% invloed landbouw (granen)	IJzertijd	
-12	IVa			Bronstijd			
-800	815		Midden	Atlanticum warm vochtig	III	Loofbos eik, els en hazelaar overheersen in zuiden speelt linde een grote rol	Neolithicum
-2000	2650						
-3755	5000	Vroeg	Boreaal warmer	II	den overheerst hazelaar, eik, iep, linde, es	Mesolithicum	
-4900	7020						
-5300	8000						
-8800	9000	Laat-Pleistoceen	Preboreaal warmer	I	eerst berk en later den overheersend	Laat-Paleolithicum	
11.755	10.150						
12.745	10.800						
13.675	11.800						
14.025	12.000	Weichselien (ijstijd)	Midden-Weichselien (Pleniglaciaal)	LW III	parklandschap	Laat-Paleolithicum	
15.700	13.000						
		Weichselien (ijstijd)	Vroeg-Weichselien (Vroeg-Glaciaal)	LW II	dennen- en berkenbossen	Laat-Paleolithicum	
		Weichselien (ijstijd)	Vroeg-Weichselien (Vroeg-Glaciaal)	LW I	open parklandschap	Laat-Paleolithicum	
		Weichselien (ijstijd)	Midden-Weichselien (Pleniglaciaal)	LW I	open vegetatie met kruiden en berkenbomen	Laat-Paleolithicum	
-35.000		Laat-Pleistoceen	Midden-Weichselien (Pleniglaciaal)		perioden met een poolwoestijn en perioden met een toendra	Midden-Paleolithicum	
		Laat-Pleistoceen	Vroeg-Weichselien (Vroeg-Glaciaal)		perioden met bos en perioden met een subarctisch open landschap	Midden-Paleolithicum	
		Laat-Pleistoceen	Eemien (warme periode)		loofbos	Midden-Paleolithicum	
		Midden-Pleistoceen	Saalien (ijstijd)			Vroeg-Paleolithicum	
-300.000		Midden-Pleistoceen	Saalien (ijstijd)			Vroeg-Paleolithicum	

Chronostratigrafie voor Noordwest-Europa volgens Zagwijn (1974), Vandenbergh (1985) en De Mulder *et al.* (2003). Lithostratigrafie volgens De Mulder *et al.* (2003). Mariene isotoop stadium (MIS) volgens Bassinot *et al.* (1994). Atmosferische data volgens Stuiver *et al.* (1998). Zuurstofisotoop calibratie (OxCal) versie 3.9 Bronk Ramsey (2003), toegepast op het Laat-Weichselien en het Holoceen. Archeologische periode-indeling en ouderdom volgens de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB). Vegetatie bewerkt volgens Berendsen (2000). Pollenzones volgens P. Vos & P. Kiden (2005).

Bijlage 2: Puttenkaart

S150023 AB Hoogstraat 1b te Hooge Mierde

Ligging werkputten

schaal 1:500
formaat A4

377400

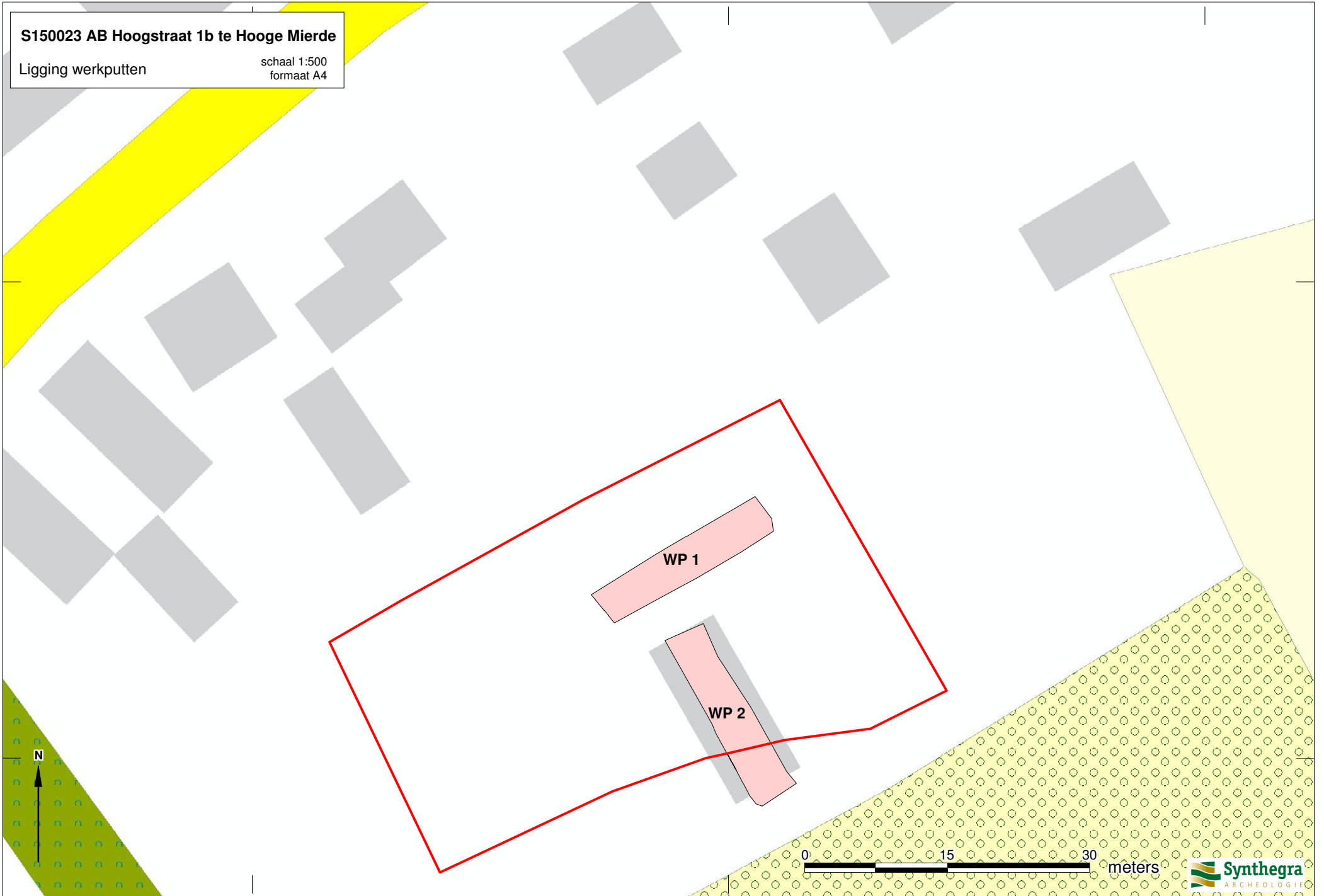
377350

N

136700

136750

136800

Bijlage 3: Allesporenkaart

S150023 AB Hoogstraat 1b te Hooge Mierde

Allesporenkaart
met liggin profielen en hoogten

schaal 1:300
formaat A4

Legenda

- sporen recent
- profiel
- vlakhoogte
- maaiveld hoogte
- putrand
- lokatie gesloopte schuur
- plangebied

377375

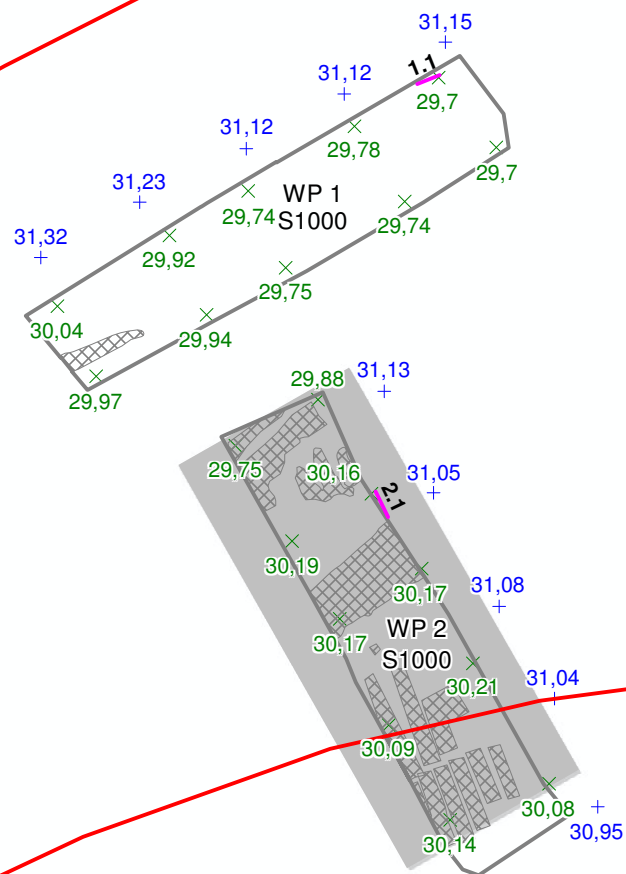
377350

136725

136750

136775

0 10 20 meters

Bijlage 4: Profieltekeningen

S150023 AB Hoogstraat 1b te Hooge Mierde

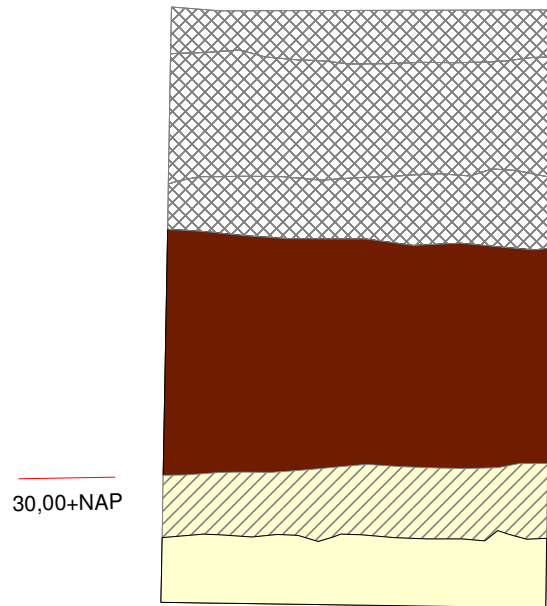
kolomopnames

schaal 1:25
formaat A4

Legenda

- ▣ recent
- ophoging
- ▨ C-horizont, verrommeld
- C-horizont

wp 1 prof 1

wp 2 prof 1

